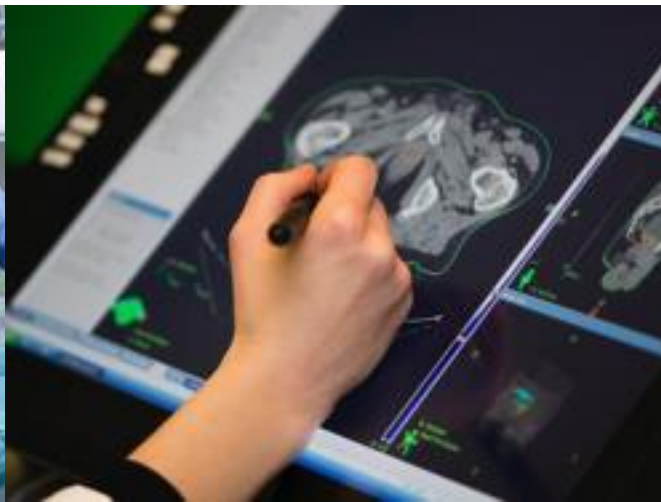

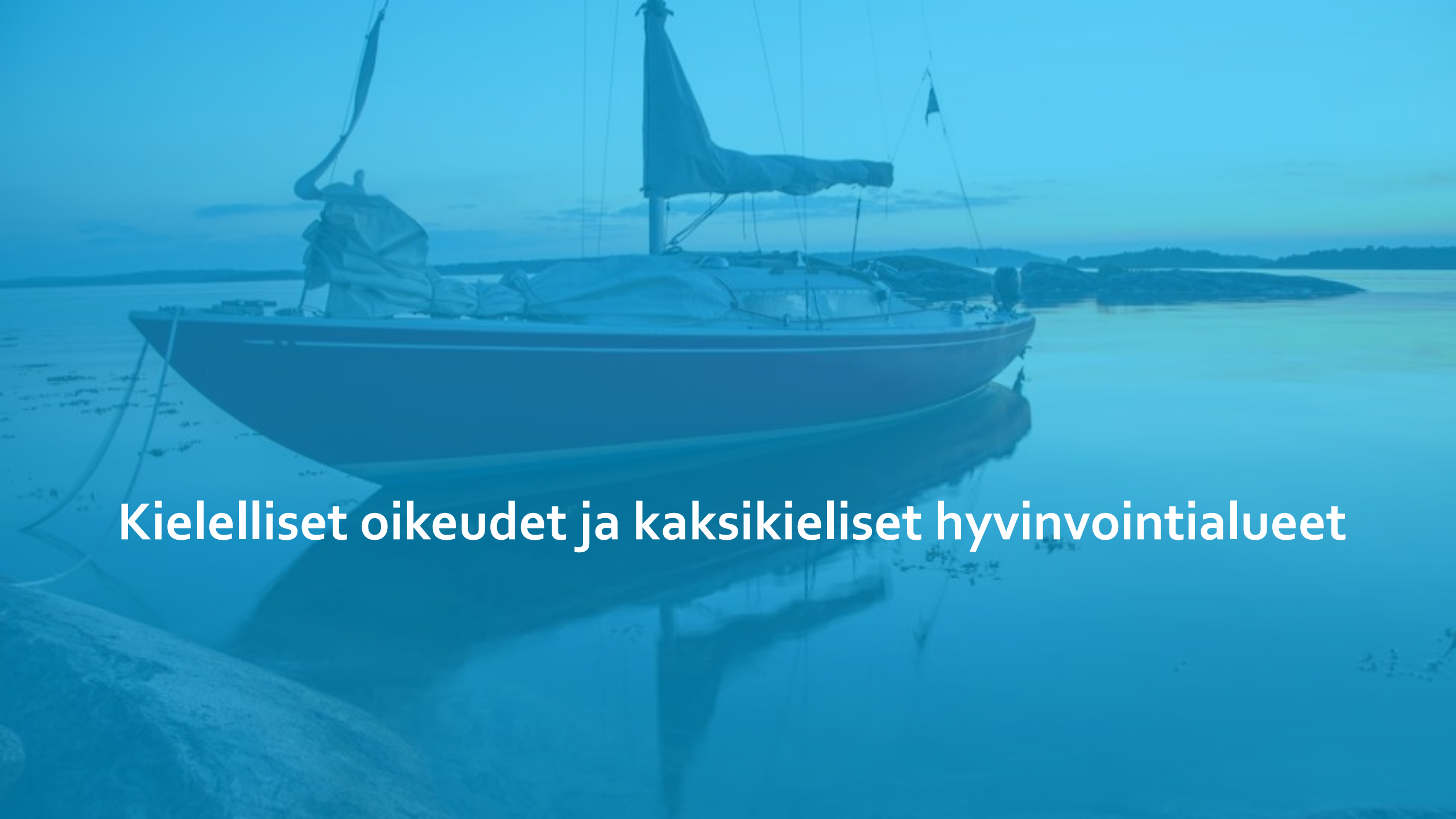
Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnan etäkuulemistilaisuus

VARSINAIS-SUOMEN SAIRAANHOITOPIIRI
EGENTLIGA FINLANDS SJUKVÅRDSDISTRIKT

16.2.2021 Matti Bergendahl

1. Kielelliset oikeudet ja kaksikieliset hyvinvointialueet
2. Yliopistollisten sairaaloiden asemasta
3. Vaativan erikoissairaanhoidon palvelut
4. Virkalääkäreistä

A photograph of a sailboat on a calm lake, with its reflection visible in the water. The entire image is covered with a semi-transparent blue filter. The sailboat is positioned in the middle ground, and the background shows a distant shoreline under a clear sky.

Kielelliset oikeudet ja kaksikieliset hyvinvointialueet

Kielelliset oikeudet ja palveluiden kieli

- Kielellisissä oikeuksissa esityksen mukaan säilyvät nykyiset peruslähtökohdat:
 - Yksikielisillä hyvinvointialueilla **palvelut järjestetään** hyvinvointialueen kielellä, **kaksikielisellä hyvinvointialueella molemmilla kansalliskielillä**
 - Oikeus käyttää saamen kieltä sote-palveluissa saamelaitosten kotiseutualueella ja tietyissä sote-palveluissa Lapin hyvinvointialueella
- **Ruotsinkielisten erityisosaamista edellyttävien palvelujen osalta turvataan osaaminen säätämällä kaksikielisten hyvinvointialueiden yhteistyövelvoitteesta.**
- Kansalliskielilautakunta hyvinvointialueen virallinen toimielin ja sillä on lailla säädettyjä tehtäviä.
- **Kaksikielisten hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen koordinaatiosta vastaa Varsinais-Suomen hyvinvointialue** ja ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tuesta Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue.
- Sote-järjestämislain 39 §:n mukainen sopimuksen mukainen koordinaatiovastuu on esityksessä osoitettu Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle. Koordinaatiovastuu tarkoittaa sopimuksen laadintaa, sopimusalan kartoitusta ja yhteydenpitoa sopimuksen valmistelussa muiden hyvinvointialueiden kanssa. Se, mitä muita tehtäviä sopimuksen tulisi koskea, on tällä hetkellä valmistelussa osana Ruotsinkieliset palvelut ja sote-uudistus –selvitystä.
- **VSSHHP näkee kaksikielisten hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen koordinaation tärkeänä ja toivomme, että esitys tältä osin etenee suunnitellusti.**

A photograph of a sailboat on a calm lake at dusk or dawn. The boat is dark-colored with its sails down. The water is still, reflecting the boat and the sky. The background shows distant land and a soft, colorful sky. The entire image is covered with a semi-transparent blue filter.

Yliopistollisten sairaaloiden asemasta

Yliopistollisten sairaaloiden ja sairaanhoitopiirien asemasta

- Suomessa on viisi erityistason hoitoa antavaa yliopistosairaala. Tehtävänämmä on huolehtia kaikkein vaativimmasta erikoissairaanhoidosta Suomessa, ja hoidamme yhteensä yli miljoonaa ihmistä vuosittain. Lisäksi vastaamme sekä tutkimuksesta että opetuksesta kouluttaen mm. lääkärit koko maahan kaikille sektoreille.
- Sosiaali- ja terveystalveluiden uudistuksen tavoitteet ovat perusteltuja. Me yliopistolliset sairaalat olemme huolissamme, miten selviydymme kirjaimellisesti elintärkeästä ja yhteiskunnan kannalta kriittisestä tehtävästämme tulevaisuudessa, jos lakikokonaisuus etenee nyt ehdotetussa muodossaan.
- Sote-lainsäädännön kokonaisuudessa yliopistosairaaloiden opetukselle ja tutkimukselle ei ole osoitettu rahoitusta. Meille keskitettyjen, kaikkein vaativimpien tutkimusten, hoitojen ja toimenpiteiden koulutus sekä tutkimus turvaavat yliopistosairaaloitasoisen hoidon laadun tulevina vuosina. Kannamme keskeisen vastuun tulevien sote-ammattilaisten kouluttamisesta. Tulevaisuutta rakennetaan tämän päivän opetus- ja tutkimustyön perusteella. Ajankohtainen ja globaalisti odotettu koronarokote on erinomainen esimerkki siitä, miten laajasti lääketieteellinen tutkimus saattaa vaikuttaa meidän kaikkien arkeen.
- Yliopistosairaaloiden budjetista menee kymmenesosa opetukseen ja tutkimukseen, mutta tästä valtio kompensoi alle puolet. Vaje on tällä hetkellä jo lähes neljännesmiljardi euroa. Jos näitä kustannuksia ei kompensoida, on vaarana, että opetus ja tutkimus jäävät vaikeissa taloudellisissa tilanteissa muun toiminnan alle. Tämä johtaisi käytännössä siihen, että suomalaisten saama hoidon taso rapautuu.

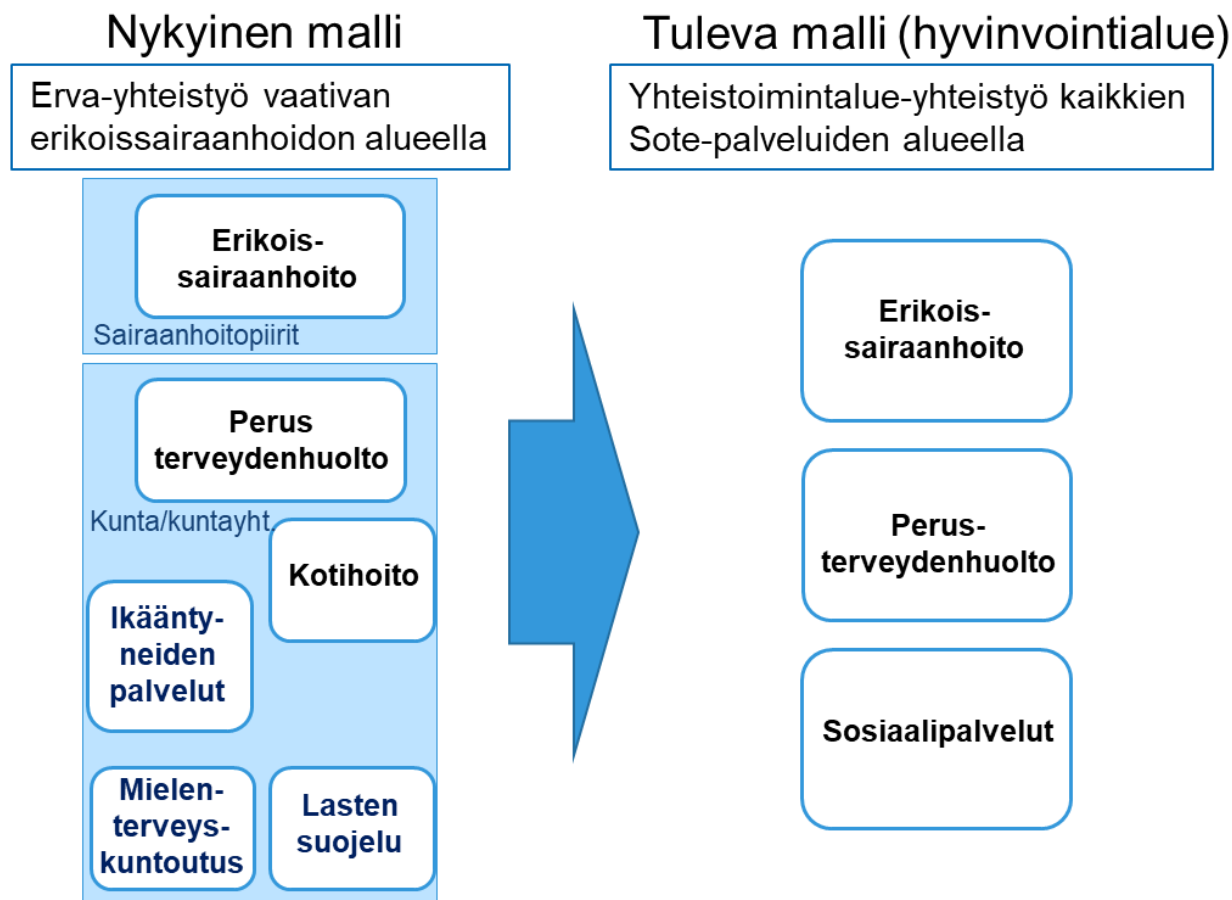
Yliopistollisten sairaaloiden ja sairaanhoitopiirien asemasta

- **Kaikki sairaalat tekevät äärimmäisen arvokasta työtä.** Työmme yliopistosairaaloissa ei kuitenkaan ole aivan samanlaista kuin muissa sairaaloissa. Nyt **lakikokonaisuus ei rahoituksen näkökulmasta huomioi yliopistollisten sairaaloiden roolia kansallisten erityistehtävien hoitamisessa: valmiussuunnittelussa, opetuksessa ja koulutuksessa, innovaatiotoiminnassa, uusien menetelmien kehityksessä ja käyttöönotossa eikä tutkimuksessa.**
- Vastuullamme yliopistollisissa sairaaloissa on tukea tutkimusta ja innovaatioita. Valvomme, että uudet hoitomuodot on tarkkaan tutkittu ja että ne ovat turvallisia ja tehokkaita. **Yliopistollisten sairaaloiden erityinen rooli tulee tunnustaa ja turvata laissa.**
- **Yliopistosairaalan ja lääketieteellistä koulutusta antavan yliopiston yhteistyö tulee kirjata lakiin.** Se tarkoittaa käytännössä, että yliopisto osallistuu yliopistosairaalan hallintoon. Myös mahdollisuus yhteiseen henkilöstöön ja toimintaan on tärkeää, jotta opetuksen, tutkimuksen ja sairaalatoiminnan yhteistyö on mahdollista.
- Soteuudistuksen valmistelu etenee yliopistosairaanhoitopiireissä eri tavoin ja eri vaiheissa. Meitä kuitenkin yhdistää sama huoli korkealaatuisesta erityissairaanhoidon tulevaisuudesta Suomessa. **Haluamme, että suomalaisella erikoissairaanhoidolla on laissa turvattu mahdollisuus pysyä maailman kärkimaiden joukossa. Laissa tulee osoittaa täysimääräinen rahoitus sekä opetukselle että tutkimukselle.**

A photograph of a sailboat on a calm body of water, with a blue overlay. The sailboat is in the foreground, and its reflection is visible in the water. The background shows a distant shoreline with trees and hills under a clear sky. The text "Vaativan erikoissairaanhoidon palvelut" is overlaid in white, bold font.

Vaativan erikoissairaanhoidon palvelut

Sote-uudistuksessa täytyy pystyä turvaamaan perus- ja vaativan erikoissairaanhoidon palvelut erityisvastuualueet korvaavilla yhteistoiminta-alueilla

A photograph of a sailboat on a calm lake at dusk, with a blue overlay and the text 'Virkalääkäreistä'. The sailboat is in the foreground, its reflection visible in the still water. The background shows a distant shoreline under a twilight sky. The text 'Virkalääkäreistä' is centered in the lower half of the image.

Virkalääkäreistä

Virkalääkäreistä - Hoidon tarpeen arviointiin ei tarvita lääkärin virkasuhdetta

- Sote-lakikokonaisuuteen kuuluvassa järjestämislaissa **ollaan rajoittamassa lääkärin ammattioikeuksiin kuuluvaa oikeutta tutkia ja arvioida potilaan hoidon tarvetta ja päättää hoitoratkaisuista erikoissairaanhoidossa.**
- **Laki sallisi perusterveydenhuollossa** työskenteleville ostopalvelulääkäreille mahdollisuuden tutkia ja hoitaa potilasta normaaliin tapaan. Sama lääkäri arvioisi myös potilaan hoidon tarpeen ja tekisi hoitoratkaisut ja kirjoittaisi tarvittaessa lähetteen erikoissairaanhoitoon. Tämä koskisi myös perusterveydenhuollon yhteydessä ns. peruserikoissairaanhoidon palveluissa työskentelevää lääkäreä.
- **Erikoissairaanhoidossa potilaan tilanne muuttuisi. Vain virkasuhteessa hyvinvointialueeseen oleva lääkäri voisi tutkia potilaan, päättää diagnoosista, tehdä hoidon tarpeen arvion ja päättää hoitoratkaisuista.**
- **Lakiehdotuksessa on kokonaan sivuutettu vakiintunut tulkinta julkisen vallan käytöstä terveydenhuollossa.** Sitä ovat käsitelleet niin oikeusasiamies kuin korkein hallinto-oikeuskin.
- Ei ole mitään perusteltua syytä edellyttää, että erikoissairaanhoidossa hoidon tarpeen arviointi tulisi aina tehdä virkasuhteessa. Potilashan ei voi suoraan hakeutua ei-kiireelliseen erikoissairaanhoitoon, vaan ensin on saatava lähete perusterveydenhuollosta.

Virkalääkäreistä - Hoidon tarpeen arviointiin ei tarvita lääkärin virkasuhdetta

- **Lakiluonnoksessa erikoissairaanhoidon virkalääkärivaatimusta perustellaan muun muassa hoidon suurilla kustannuksilla. Silti hyvinvointialueelle on esitetty erilaisia mahdollisuuksia ohjata ja valvoa terveydenhuollon toimintaa.** Terveydenhuollon toimintayksiköllä tulee olla myös vastaisuudessa vastaava lääkäri, joka johtaa ja valvoo toimintayksikön terveyden- ja sairaanhoitoa. Hyvinvointialueen vastaava lääkäri vastaa näin osaltaan myös siitä, että hyvinvointialueella tehtävät hoitoratkaisut ovat lääketieteellisesti perusteltuja eikä resursseja käytetä lääketieteellisesti epätarkoituksenmukaisella tavalla. **Virkalääkärivaatimukselle ei valvonnan eikä kustannusten hallinnan kannalta ole esitetty juridisia perusteluja.**
- Jos erikoissairaanhoidon potilasta hoidettaisiin ostopalveluna ehdotetussa mallissa, olisi potilas ennen hoidon aloittamista käynyt läpi useita eri lääkärin arvioita: ensimmäisen lähetteen laatimisvaiheessa, toisen lähetteen saapuessa virkalääkärin arvioitavaksi ja kolmannen kerran hoitavan tahon lääkärin arvioidessa potilaan hoitoa. Lisäksi hoitavan lääkäri tulisi potilaan hoitosuhteen aikana hoitoratkaisuja tehdessään pyytää virkalääkärin ratkaisu asiassa. Tämä taas edellyttäisi virkalääkärin ja potilaan tapaamista. **Näin lisättäisiin merkittävästi terveydenhuollon kustannuksia.**
- **Esitämme, että järjestämislain 12 §:ssä asetetusta virkalääkärivelvoitteesta tulee luopua sellaisissa erikoissairaanhoidon toimissa, joita ei ole tähän asti pidetty julkisen vallan käyttönä vaan tavanomaisena palvelutuotantona. Lausunnon tulokulmana pitäisi olla järjestämiskyvykkyys. Erotetaan julkisomisteinen ja yhtiömuotoinen toiminta toisistaan. Resursseista pitäisi olla vaatimus, että ovat julkisen tahon hallussa.**

Kiitos!

VARSINAIS-SUOMEN SAIRAANHOITOPIIRI
EGENTLIGA FINLANDS SJUKVÅRDSDISTRIKT

Matti Bergendahl
mobile 040 833 5461
matti.bergendahl@tyks.fi

